



ONTWIKKELING VAN HET AANTAL COLLECTIVITEITEN 2023

Onderzoek naar de ontwikkeling van het collectiviteitsaanbod en de
deelnamegraad

11 MEI 2023

Peter Zuidhof
Rik Nijmeijer
Dennis van der Laan

A horizontal light blue line with a small circle at its right end, positioned to the left of the title.

ONTWIKKELING VAN HET AANTAL COLLECTIVITEITEN 2023

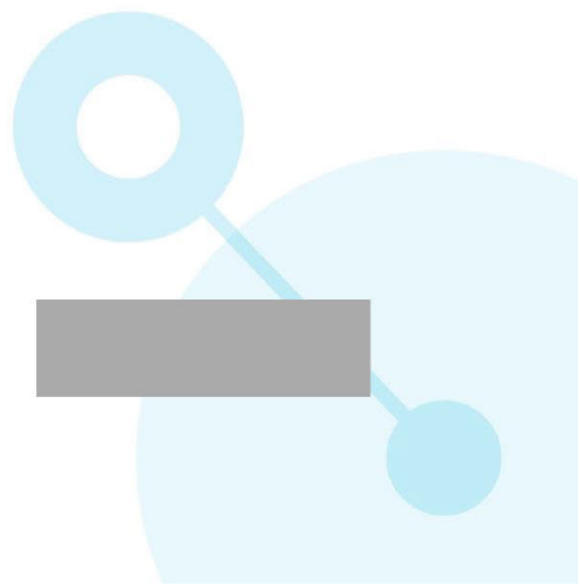
Zorgweb BV
Dokter van Lookeren Campagneweg 3
8025 BX Zwolle
www.zorgweb.nl

A decorative graphic in the bottom right corner consisting of several overlapping light blue circles and a grey rectangular box. A thin blue line connects one of the circles to the grey box.

Contactpersoon
Peter Zuidhof

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Uitkomsten van het onderzoek	4



1. Inleiding

In april 2022 is de motie van het lid Tielen (VVD) aangenomen, die de regering verzoekt om de effecten van de afschaffing van de collectiviteitskorting in relatie tot het polisaanbod te monitoren en de Tweede Kamer hier vóór de zomer van 2023 over te informeren, zodat vervolgens bekeken kan worden of aanvullende stappen nodig zijn¹.

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft Zorgweb gevraagd onderzoek te doen naar de volgende vragen:

1. Hoeveel collectiviteiten zijn er in 2023?
2. Hoeveel collectiviteiten per type zijn er in 2023? Hierbij dient in ieder geval gekeken te worden naar de volgende type collectiviteiten: werkgever, gemeente, patiëntenvereniging, studenten, ouderenbonden, vakbonden en sportbonden.
3. Welk deel van de verzekerden is in 2023 lid van een collectiviteit?
4. Hoe ziet de deelnamegraad per type collectiviteit er uit? Hierbij dient in ieder geval gekeken te worden naar de volgende type collectiviteiten: werkgever, gemeente, patiëntenvereniging, studenten, ouderenbonden, vakbonden en sportbonden.
5. Wat is het gemiddelde aantal deelnemers per (type) collectiviteit?

Hierbij is Zorgweb gevraagd een vergelijking te maken met de uitkomsten van de eerdere onderzoeken naar de ontwikkeling binnen collectiviteiten uit 2016² en 2020³.

Ter beantwoording van deze vragen heeft Zorgweb een schriftelijke uitvraag gedaan bij de 10 zorgverzekeringsconcerns, waar nodig heeft aanvullend overleg plaatsgevonden. Alle zorgverzekeraars hebben medewerking verleent aan dit onderzoek.

¹ Bron: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/kst-35872-15.html>

² Rapport Fact-finding Collectiviteiten in de Zorgverzekeringwet (Zorgweb, 2016)

³ Rapport Monitor polisaanbod (Equalis, 2020)

2. Uitkomsten van het onderzoek

2.1 Hoeveel collectiviteiten zijn er in 2023?

Per 1 januari 2023 zijn er, verdeeld over de 10 zorgverzekeringsconcerns, in totaal 44.643 collectiviteiten. Een daling van 5,0% ten opzichte van de 47.014 collectiviteiten die er in 2020 waren. Sinds 2016, toen er in totaal nog 64.167 collectiviteiten waren, is het aantal collectiviteiten met 30,4% gedaald.

2.2 Hoeveel collectiviteiten per type?

In de onderstaande tabel worden de collectiviteiten gespecificeerd naar type. De categorie Werkgevers is in 2023 (77,4%), evenals in 2016 (82,8%) en 2020 (85,5%), veruit de grootste categorie. Gevolgd door de categorie Overige collectiviteiten⁴ en Gemeenten⁵.

Aard van de collectiviteiten	2016		2020		2023	
	#	%	#	%	#	%
Werkgevers	53.115	82,8%	40.177	85,5%	34.534	77,4%
Gemeenten	792	1,2%	695	1,5%	678	1,5%
Patiëntenverenigingen	75	0,1%	135	0,3%	102	0,2%
Studenten	758	1,2%	21	0,0%	21	0,0%
Ouderenbonden	913	1,4%	173	0,4%	164	0,4%
Vakbonden	39	0,1%	18	0,0%	12	0,0%
Sportbonden	139	0,2%	113	0,2%	336	0,8%
Overige collectiviteiten	8.336	13,0%	5.682	12,1%	8.796	19,7%
Totaal	64.167	100,0%	47.014	100,0%	44.643	100,0%

Tabel 1

2.3 Welk deel van de verzekerden is in 2023 lid van een collectiviteit?

In totaal waren er 10.066.822 collectief verzekerden per 1 januari 2023 en afgezet tegen het inwoneraantal van 17.815.508⁶ op die datum is 56,5% van de Nederlandse bevolking collectief verzekerd. Dit is een verdere daling ten opzichte van 1 januari 2016 en 1 januari 2020. Toen was de deelnamegraad respectievelijk 66,8% en 62,5%.

⁴ Bij overige collectiviteiten valt te denken aan bijv. ledencollectiviteiten van verzekeraars of aan collectiviteiten voor zelfstandig ondernemers of gepensioneerden.

⁵ Betreft collectiviteiten die via gemeenten aangeboden worden. Gemeenten kunnen verschillende contracten voor minima bieden (dus meerdere verzekeraars tegelijk aanbieden).

⁶ Bron: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83482NED/table?dl=78117>

2.4 Hoe ziet de deelnamegraad per type collectiviteit er uit?

In tabel 2 is de deelnamegraad per type collectiviteit opgenomen. De groep collectief verzekerden via een werkgever is in 2023 (4.8 miljoen verzekerden), evenals in 2016 (6.7 miljoen verzekerden) en 2020 (5.6 miljoen verzekerden), de grootste categorie.

Aard van de collectiviteiten	2016		2020		2023	
	#	%	#	%	#	%
Werkgevers	6.656.770	39,2%	5.587.306	32,1%	4.835.172	27,1%
Gemeenten	609.242	3,6%	683.489	3,9%	640.489	3,6%
Patiëntenverenigingen	62.655	0,4%	50.832	0,3%	41.073	0,2%
Studenten	210.482	1,2%	193.904	1,1%	169.234	0,9%
Ouderenbonden	405.395	2,4%	310.496	1,8%	278.374	1,6%
Vakbonden	344.254	2,0%	53.357	0,3%	46.630	0,3%
Sportbonden	41.706	0,2%	61.211	0,4%	66.637	0,4%
Overige collectiviteiten	3.004.868	17,7%	3.947.255	22,7%	3.989.213	22,4%
Totaal	11.335.372	66,8%	10.887.850	62,5%	10.066.822	56,5%

Tabel 2

2.5 Wat is het gemiddelde aantal deelnemers per type collectiviteit?

In tabel 3 is de deelnamegraad per type collectiviteit opgenomen. Het gemiddeld aantal deelnemers in 2023 (225) daalt licht ten opzichte van 2020 (232).

Aard van de collectiviteiten	2016			2020			2023		
	Contracten	Deelnemers	Gemiddeld	Contracten	Deelnemers	Gemiddeld	Contracten	Deelnemers	Gemiddeld
Werkgevers	53.115	6.656.770	125	40.177	5.587.306	139	34.534	4.835.172	140
Gemeenten	792	609.242	769	695	683.489	983	678	640.489	945
Patiëntenverenigingen	75	62.655	835	135	50.832	377	102	41.073	403
Studenten	758	210.482	278	21	193.904	9.234	21	169.234	8.059
Ouderenbonden	913	405.395	444	173	310.496	1.795	164	278.374	1.697
Vakbonden	39	344.254	8.827	18	53.357	2.964	12	46.630	3.886
Sportbonden	139	41.706	300	113	61.211	542	336	66.637	198
Overige collectiviteiten	8.336	3.004.868	360	5.682	3.947.255	695	8.796	3.989.213	454
Totaal	64.167	11.335.372	177	47.014	10.887.850	232	44.643	10.066.822	225

Tabel 3